

NIEUWSBRIEF VOOR LEDEN
STICHTING RUITERSPOREN

het RUITERTJE

53

25 JULI 2021

JAARGANG 11

STICHTING RUITERSPOREN

INHOUD SAMENGESTELD DOOR

JAAP RUITER

REAGEREN?

INFO@RUITERSPOREN.NL

Het kost in dit jaargetijde altijd wat meer moeite om een **RUITERTJE** te vullen. Onderwerpen genoeg maar minder animo om achter de PC te kruipen...

Bovenstaand tafereel stamt uit de omgeving van Groenlo, waar we deze zomer van een fietstocht genoten. Dit soort bordjes kent iedereen wel, en zorgt bij ons altijd voor een vrolijk moment. Verderop in dit **RUITERTJE** daarom de oproep om dit soort situaties met ons allemaal te delen.

Voor de rest: een fijne zomer en veel leesplezier!

Jaap Ruiter, voorzitter

Ken je iemand die vást geïnteresseerd is in onze familie(stamboom)?

Stuur hem of haar dit **RUITERTJE**!

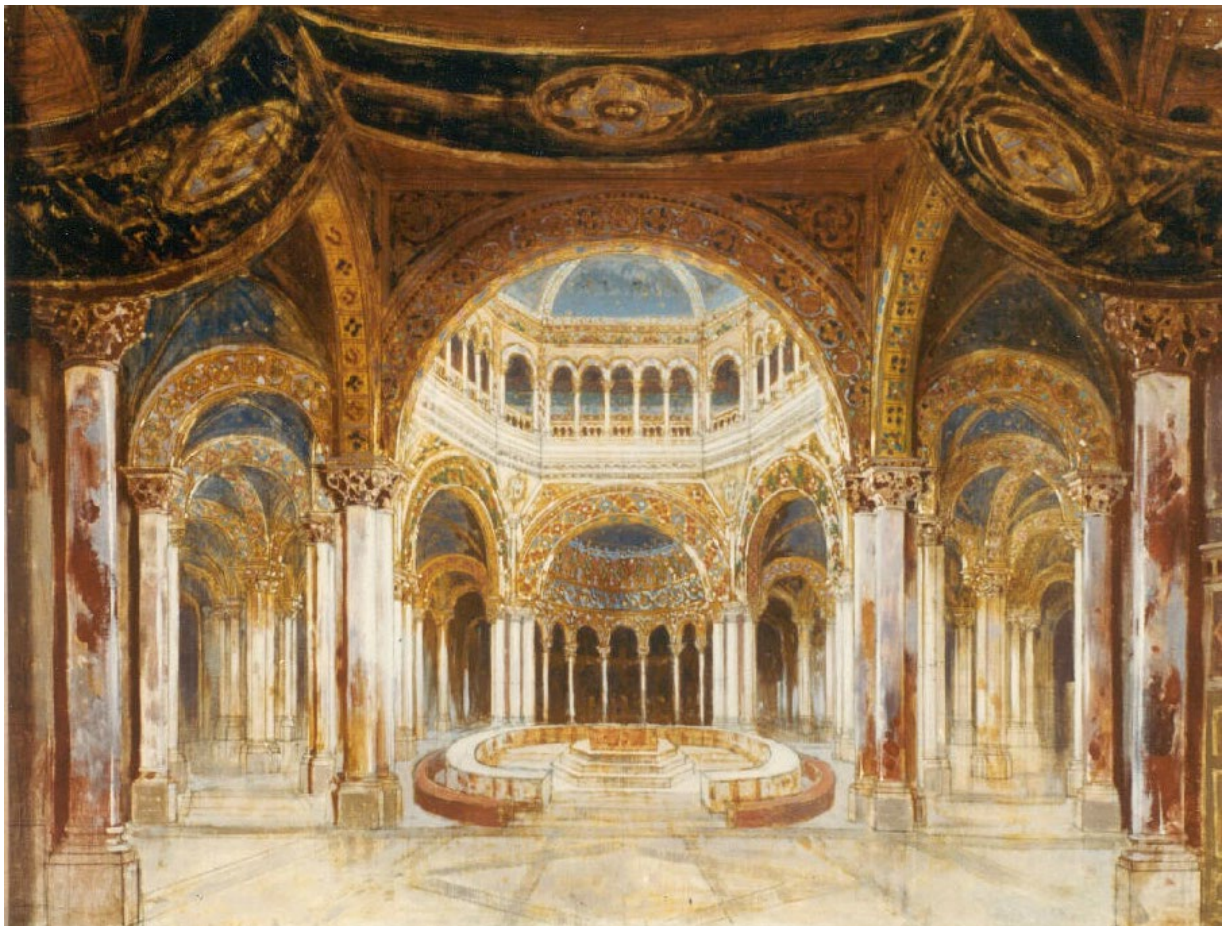
(DE) RUITER

◆ PAUL VON JOUKOVSKY

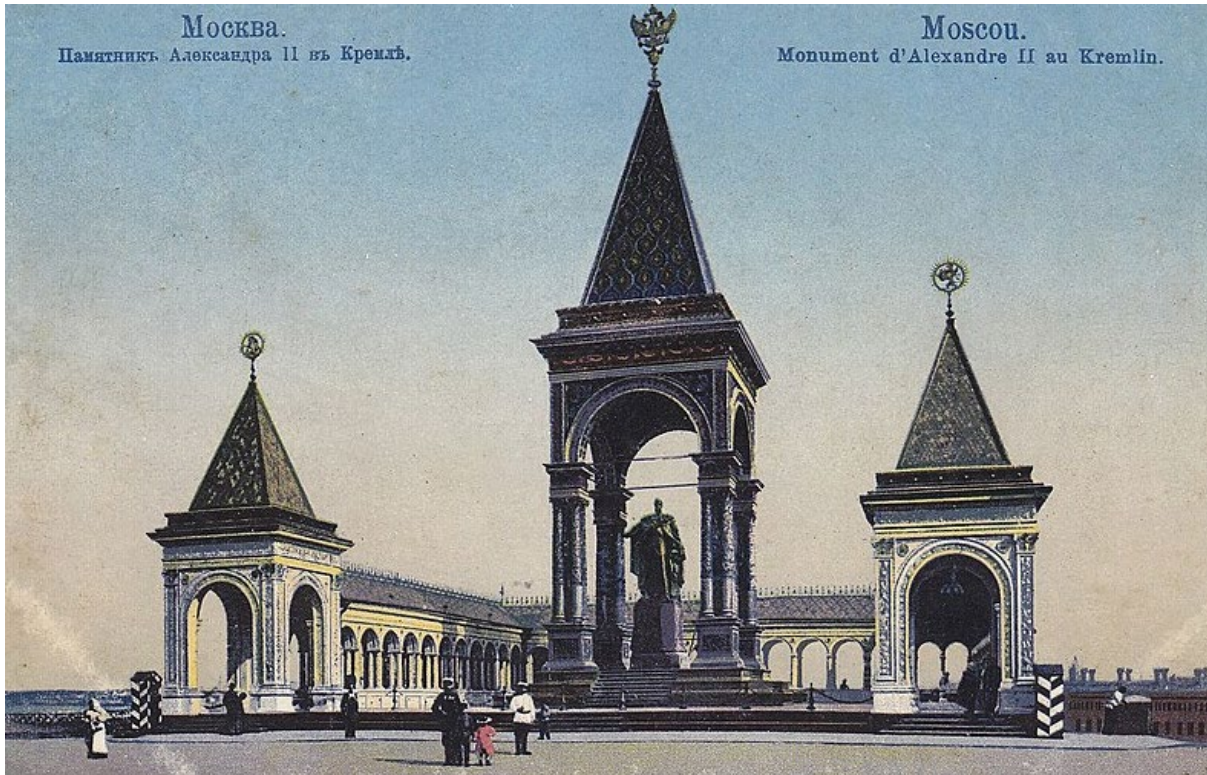
In het vorige **RUITERTJE** stonden twee kinderen van **Elisabeth von Reutern** centraal. Terloops werd nog een derde kind genoemd: Paul, die we tegenwoordig als **Paul von Joukovsky** kennen. Deze Paul blijkt nogal een bijzonder figuur te zijn geweest; genoeg om er een artikel aan te wijden. Hij staat te boek als kunstenaar/architect en werd in 1893 benoemd als volwaardig lid van de Russische Academie van Beeldende Kunsten. Hij schilderde en schreef ook nog; een veelzijdig en kunstzinnig persoon.

Opvallend is allereerst de vriendschap met de componist **Richard Wagner**, voor wie hij samen met Max Brückner de decors ontwierp voor de premiere-uitvoering van de opera Parsifal in 1882. Op de foto hieronder het decorontwerp met de graaltempel.

Het bekendst is Paul misschien als ontwerper van het monument voor tsaar Alexander II in het Kremlin. Dit monument is bij de Russische revolutie verwoest, maar er is nog een foto bewaard gebleven:

Tenslotte vond ik nog deze foto met de familie Wagner; Richard met lichte hoed staand aan rechterkant en Paul zittend, helemaal rechts op de foto.

Paul was dan Russisch/Duits staatsburger, zijn leven speelde zich voornamelijk af in Duitsland en het Middellandse Zeegebied. Hij werd geboren in 1845 in Frankfurt / Sachsenhausen en stierf in 1912 in Weimar.

◇ ELISABETH VON REUTERN

De in het vorige artikel genoemde **Elisabeth von Reutern** was een kind van de kunstschilder **Gerhard Wilhelm von Reutern** en blijkt ook zelf het nodige talent te hebben gehad. Ik vond op internet een paar schilderijen van haar. Ze schilderde puur voor eigen plezier.

In 1841 was ze met de bekende Russische dichter **Vasily Zhukovsky** getrouwd, die overigens ook tekenaar en etser was. In de periode 1848 – 1852 woonde het echtpaar in Baden-Baden.

Na de dood van haar man vertrok Elisabeth met haar dochter Alexandra naar St. Petersburg. Alexandra werd later hofdame en de geliefde van grootvorst Alexis, zoals in het vorige **RUITERTJE** besproken. Beide schilderijen stammen uit 1833 toen de familie een half jaar in Vernex (aan het meer van Génève) vertoefde. Elisabeth was toen nog maar 12 jaar oud.

◆ RUYTERS MET EEN ZACHTE 'G'?

Enige tijd geleden ontving ik een email van ene **Jo Ruiters** uit Munstergeleen (bij Sittard):

...

Rond 2000 ben ik begonnen om onderzoek te doen naar mijn naamstam. Ik stelde vast dat deze zich al enige honderden jaren concentreerde in met name Z Limburg. Ik ging er dan ook van uit dat de oorsprong van de naam in Limburg zou liggen; maar inmiddels heb ik mijn mening moeten bijstellen en ga ik er van uit dat de naam een "Rheinlandse" oorsprong heeft. Met name de oude Hertogdommen Gelre en Gulick kwamen bij mij in de aandacht.

Grote delen van Limburg behoorden in de Middeleeuwen tot deze hertogdommen. In het bijzonder is Johan Ruijter, 1462, als stadsvoogd van de stad Sittard onder Gulicks bezit een aanknopingspunt. In die tijd waren Gelre en Gulick met elkaar verbonden. Ik stootte op Zutphen en Roermond als steden in Gelre waar naamvarianten van Ruiter(s) voorkomen.

...

Jo vermoedt dus dat **de Limburgse Ruiters verwant zijn met de Zutphense Ruyterstam!** De connectie loopt dan mogelijk via Johan Ruyter die in 1462 tot stadsvoogd van Sittard is aangesteld.

Kunnen we in onze stamboom een 'geschikte' Johan vinden? Er dienen zich twee kandidaten aan (bij de rode en blauwe pijl, zie schema); twee neven die vreemdgenoeg allebei in 1461 getrouwd zijn..

Om met de onderste Johan te beginnen; deze kunnen we gedurende zijn leven in Zutphen vrij goed volgen en lijkt niet zo geschikt. De Johan bij de rode pijl is daarentegen een tamelijk onbekend iemand. We kennen twee aktes die op hem betrekking hebben; in beide staat hij vermeld als "Johan die Ruter de Jonghe". Bijzonder daarbij is dat een van de aktes uit Vollenhove afkomstig is. We nemen aan dat Johan vóór 1483 overleden is (en dat komt overeen met de Johan Ruyter uit Sittard). Van beide Johans lijkt deze Johan dan ook verreweg het meest geschikt.

Uit een tweede email van Jo blijkt dat hij tot dezelfde conclusie is gekomen:

Bij nazicht van uw stamboom opstelling kom ik een Johan Ruyter tegen waarvoor u dezelfde geboorte en overlijdensschatting hanteert, maar verder geen aansluiting naar nageslacht geeft.

De Johan Ruyter van Sittard zou wel eens dezelfde kunnen zijn als door u vermeld en dan is zijn nageslacht in het Zuid Limburgse woonachtig.

Johan (±1425–v.1483)
x1461 W NN
Henrick (±1430–±1491)
x1450 S KORTEN

Gerrit (±1430–n.1492)
x1451 L EXSEN

Henrick (±1435–n.1490)
x1460 A NN

Hille (±1435–)

Johan (±1435–1501)
x1461 A TRYMPMAEKE..

Als Johan na zijn huwelijk in 1461 naar het zuiden is vertrokken zullen we in Zutphen vergeefs zoeken naar nageslacht. Dat verklaart waarom we zijn naam niet meer tegenkomen, behalve als "erfenis van Jan Rueter" in 1483.

Is er een reden waarom Johan van Zutphen naar Sittard kan zijn vertrokken?

Sittard behoorde in de middeleeuwen tot het hertogdom Gulick, juist zuidelijk van het hertogdom Gelre gelegen. Het geval wil dat beide hertogdommen gedurende deze tijd door één hertog werden bestuurd. In deze omstandigheid lijkt het niet gek dat de hertog 'onze' Johan Ruyter uit Zutphen tot bestuurder in Sittard benoemt.

Er zijn nog meer aanknopingspunten, en dat alles maakt deze kwestie bijzonder interessant, en verder onderzoek waardig.

Intussen zijn er nieuwe inzichten gekomen, waardoor zelfs een Italiaanse (Lombardije) achtergrond van de familie Ruyter denkbaar is!

◆ OPROEP

Iedereen van ons kent vast wel die bordjes die je wel eens tegenkomt, waarin onze naam prijkt. Dat zorgt vaak voor een vrolijk moment; vooral als je een pad in fietst waar duidelijk bij staat: "verboden voor ruiters".

Het leek mij een leuk idee om jullie te vragen om dit soort bordjes te fotograferen (al of niet met jezelf erbij) en naar mij op te sturen. Misschien met een kort verhaaltje erbij waar het is, e.d.

Mijn plan is om deze foto's dan op de website te zetten (en in het **RUITERTJE**).

Om alvast wat in de stemming te komen, hierbij nog een foto van – naar ik veronderstel – een prachtige plek:

◆ IRINA ALEXANDROVNA ROMANOVA

Irina was de nicht van tsaar Nicolaas II van Rusland en werd in 1895 geboren. Ze groeide op in de luxueuze (schijn)wereld van de Russische adel. Op internet vind je veel foto's van haar, waaronder deze:

Ik heb lang gezocht naar de overige twee personen op deze foto, en kwam dit onderschrift tegen (vertaald):

“prinses Irina Alexandrovna met haar vriendinnen Alexandra Mikhailovna Wolgine, geboren gravin Grabbe, en **Olga Alexandrovna von Reutern**”

De handschriften zijn alle drie verschillend, zodat we mogen aannemen dat de vriendinnen zelf hun naam op de foto hebben geschreven. De eerste naam is te ontcijferen (als je weet wat er staat) als “Irina”, volgens mijn Russische bronnen (vriendin van mijn zoon en haar moeder) staat in het midden “Sandra”, maar de naam rechts valt niet te ontcijferen.

Wie doet een poging? “Rejtern” is in ieder geval fout. Het zal ook eerder een roepnaam zijn, gezien de andere namen.

Genoemde Olga von Reutern is een dochter van Alexander Maximovich von Reutern en Marija Konstantinovna Narishkin. Haar oma - waarnaar ze werd vernoemd - was een buitenechtelijk kind van de Russische tsaar Nicolaas I. Ze was bepaald geen onbekende aan het Russische hof...

Gezien de leeftijd van de jongedames is de foto van vlak vóór de Russische revolutie. Daarna zou alles anders worden...

◆ Computer: beeldbewerking

Toen ik in 1981 als wetenschappelijk programmeur bij de universiteit aan de slag ging waren computers nog behoorlijk omvangrijk:

Deze foto zou bij ons in het laboratorium gemaakt kunnen zijn. Drie manshoge kasten naast elkaar, met maar liefst 64 kB werkgeheugen. Tegenwoordig lachen we daarom; PC's hebben bijna 1 miljoen keer meer geheugen, en daarmee kunnen programma's ook veel en veel groter en krachtiger zijn.

Op het gebied van beeldbewerking is nu onnoemelijk veel meer mogelijk. Sinds kort biedt de **MyHeritage** website het programma "**Deep Nostalgia**" waarmee je op basis van een enkele foto een animatie kunt genereren.

De gezichten in historische foto's kun je laten bewegen in een hoogwaardige, realistische video.

Zelf heb ik dit programma nog niet uitgetprobeerd, maar ik vond op internet al vast een video op basis van een foto van **Basil von Reutern**, die getrouwd was met **Alexandra von Taube**. Iemand uit Finland heeft deze video gemaakt op Facebook:

[Video Basil von Reutern](#)

[Basil zelf vind je hier in de stamboom.](#)

Zelf eens proberen? [Deep Nostalgia vind je hier](#)

◆ HERINNERINGEN

Mijn pake was waarschijnlijk de laatste Ruiters in een eeuwenlange rij voorgangers, die in de vervening bezig was. In het tegenwoordige natuurgebied "de Deelen" ten noorden van Heerenveen tussen Tijnje en Oldeboorn was hij tot in de zestiger jaren bezig met het op kleine schaal maken van turf, waarschijnlijk in opdracht van de firma de Leeuw. Uit die tijd stamt deze foto (uit het Friesch Dagblad):

Nog steeds wordt in de Deelen turf gewonnen en in dit prachtige veenlandschap met oude en jonge, nog niet volgroeide petgaten en ruime open kragen, heeft zich een heel aparte flora ontwikkeld. De mensen die hier werken gunnen zich de tijd om tussen het turfladen door even koffie te zetten.

Van mijn pake heb ik nog een zestal turven in een glazen pot bewaard. Pake heeft die zelf gemaakt, en ik weet nog dat ze met honderden in de aanbouw van de woning metershoog tegen de muur waren opgestapeld.

Bij het weer eens bekijken en aanraken van zo'n turfje was er waarschijnlijk een stukje op de grond gevallen, dat ik de volgende dag vond, en bedacht om dat - in plaats van weg te gooien - eventjes aan te steken. Meteen was daar de karakteristieke geur van turf en werd ik direct teruggevoerd naar de zestiger jaren als we bij pake en beppe op bezoek gingen. Als je daar de woonkamer binnen kwam was het er donker door de kleine raampjes, en rook het bijzonder sterk naar turfbrand (en de rook van pake's pijp). De herinneringen overspoelden me. Ik was weer kleine Japie en mocht zo nu en dan een propje papier of wat turfjes in de kachel gooien en zag het vuur achter de glaasjes van mica loeien. En die geur!

Dit soort herinneringen heeft iedereen van ons wel eens, denk ik? Al of niet opgewekt door een bepaalde gebeurtenis, beeld of geur?

Ik ben benieuwd of er lezers zijn die dit soort korte herinneringen op papier willen zetten, en naar mij op willen sturen. Ik zorg er dan voor, in samenspraak, dat die stukjes in een **RUITERTJE** komen te staan. Nogmaals, het gaat niet om een lang verhaal; het mogen best kleine stukjes zijn met een herinnering aan vroeger, misschien zelfs ondersteund door een fotootje.

Dus beste mensen, aarzel niet en stuur je herinnering/verhaaltje op!

